

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ที่มีพืชผักและผลไม้มากมายหลากหลายชนิด แต่ละชนิดก็อุดมไปด้วยคุณค่าทางอาหาร ได้แก่ วิตามินและเกลือแร่ ที่มีความสำคัญต่อร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเมื่อถึงในช่วงที่ผลผลิตออกมา จะมีปริมาณมากจนเกินความต้องการของตลาด ส่งผลทำให้ระดับราคาผลผลิตตกต่ำ และเกิดการเน่าเสียได้ง่าย ฉะนั้นการทำให้ผลไม้สดมีมูลค่าสูงขึ้น จึงต้องมีการเพิ่มมูลค่าในตัวผลไม้ และลดความเสียหายที่เกิดจากข้อจำกัดของอายุการเก็บรักษาลง อีกทั้งในปัจจุบัน ได้มีเทคโนโลยีทางการเกษตรรูปแบบต่างๆ เพื่อปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณผลผลิต โดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ ผลไม้กระป๋อง ผลไม้อบแห้ง และ น้ำผักและผลไม้ หนึ่งในผลิตภัณฑ์แปรรูปที่เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศก็คือ ผลิตภัณฑ์น้ำผักและผลไม้พร้อมดื่มสำเร็จรูป

จากการสำรวจของฝ่ายวิจัยธุรกิจ บมจ.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า มูลค่าตลาดของน้ำผักผลไม้ มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ดังตัวเลขต่อไปนี้

เครื่องชี้ที่สำคัญ	ปี 2546	ปี 2547	ปี 2548	ปี 2549
ตลาดในประเทศ (ล้านบาท)	2,930	3,130	3,260	3,420
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	4.6	6.8	4.2	4.9

คนไทยมีการบริโภคน้ำผักและผลไม้โดยเฉลี่ย 3 ลิตร/คน/ปี¹ ซึ่งถือว่าน้อยมาก คนไทยไม่มีการจำแนกประเภทของน้ำผักและผลไม้ออกเป็นประเภทต่างๆ มักจะเรียกรวมกันว่า “น้ำผักและผลไม้” ในอดีตตลาดน้ำผักและผลไม้พร้อมดื่มสำเร็จรูปในประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวไม่สูงมากนัก ด้วยเหตุผลที่ว่า ผลไม้สดในประเทศมีอยู่มากมายหลายชนิดและมีให้รับประทานตลอดทั้งปี เมื่อต้องการดื่มน้ำผักและผลไม้ผู้บริโภคเองก็สามารถนำผลไม้สดมาคั้นดื่มเองได้ แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจ และสภาพความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไป ความรีบเร่ง ความห่วงใยในสุขภาพและการ

¹ ที่มาจาก http://www.tistr-foodprocess.com/fruit_th.html

ขยายตัวของประชากร กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้ธุรกิจน้ำผักและผลไม้พร้อมดื่มสำเร็จรูปในประเทศเติบโตอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันน้ำผักผลไม้ กำลังได้รับความนิยมในกระแสการบริโภคของคนรักสุขภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ร่วมใจกันให้ความรู้แก่ประชาชน ซึ่งมีผลทำให้คนส่วนใหญ่เริ่มสนใจสุขภาพของตนเองมากขึ้น เน้นการดูแลตนเองเพื่อส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมามากกว่าการรักษาที่ปลายเหตุ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบริโภคนิสัยเลือกกินอาหารที่ดีจะส่งผลต่อสุขภาพได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยลดความเสี่ยงและความรุนแรงจากโรคเรื้อรังหลายชนิด นักวิทยาศาสตร์ประมาณว่า โรคมะเร็งราวร้อยละ 40 ในผู้ชาย และร้อยละ 60 ในผู้หญิง มีความสัมพันธ์กับอาหารที่เรากิน อาหารสามารถช่วยลดความเสี่ยงจากโรคในระบบหัวใจและหลอดเลือดได้อย่างน้อยสามชนิด คือ โรค หัวใจ โคเลสเตอรอล และความดัน นอกจากนี้ในทางกลับกัน การบริโภคอาหารมากเกินไป จนน้ำหนักเกินมาตรฐาน เป็นการเพิ่มอัตราเสี่ยงต่อโรคหัวใจและมะเร็งบางชนิด และยังอาจกระตุ้นโรคเบาหวานอีกด้วย

ในส่วนของจังหวัดเชียงใหม่ ประชากรได้หันมาให้ความสนใจบริโภคน้ำผักและผลไม้พร้อมดื่มสำเร็จรูปเพิ่มมากขึ้น และถือเป็นการบริโภคเพื่อสุขภาพ ซึ่งทำให้น้ำผักและผลไม้พร้อมดื่มสำเร็จรูปของจังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นตลาดที่น่าสนใจ จากการที่ความต้องการบริโภคที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องดังกล่าว จึงมีผลทำให้มีร้านค้าที่ผลิตน้ำผักและผลไม้สดปั่นออกจำหน่ายตามห้างสรรพสินค้า สถานที่ออกกำลังกาย และสถานศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านส่วนผสมสูตรสำเร็จแต่ละร้านจะใช้ผักและผลไม้ที่ใกล้เคียงกัน โดยเลือกสรรผักผลไม้ที่มีคุณค่าทางด้านโภชนาการสูง เป็นที่นิยมรับประทาน และผู้บริโภคสามารถรับประทานได้ง่าย เช่น บิรุต แครอท มะเขือเทศ แตงโม สับปะรด แคนตาลูป แก้วมังกร แอปเปิ้ล มะเฟือง สตอเบอร์รี่ ส้ม ซึ่งร้านค้าแต่ละแห่งจะขายในราคาที่แตกต่างกัน ร้านค้าสถานการศึกษา เช่น ตลาดฝ้ายหิน ราคาประมาณแก้วละ 10-15 บาท ร้านค้าในห้างสรรพสินค้าและร้านค้าสถานที่ออกกำลังกาย เช่น ห้างสรรพสินค้า เซ็นทรัล แอร์พอร์ต พลาซ่า ราคาประมาณแก้วละ 20-35 บาท ซึ่งปัจจุบันร้านค้าตามห้างสรรพสินค้าสามารถขายได้วันละ 80-100 แก้วในวันธรรมดา และ 100-150 แก้วในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ (คุณนิกร ลำไย, 2549 : สัมภาษณ์) ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะทำความเข้าใจและศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค และปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อน้ำผักและผลไม้สดปั่นพร้อมดื่มในห้างสรรพสินค้า เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้สนใจลงทุน ธุรกิจด้านนี้จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ในการวางแผนการตลาด และประกอบการตัดสินใจในการลงทุน เพื่อตอบสนองให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อขายน้ำผักและผลไม้สดปั่นพร้อมดื่มในห้างสรรพสินค้าของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงพฤติกรรมการซื้อขายน้ำผักและผลไม้สดปั่นพร้อมดื่มในห้างสรรพสินค้าของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตและการตลาด สำหรับผู้ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับน้ำผักและผลไม้สดปั่นพร้อมดื่มในห้างสรรพสินค้า

นิยามศัพท์

พฤติกรรมกรซื้อ หมายถึง ปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการว่าเป็นใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย ซื่ออะไร ทำไมจึงต้องการซื้อ ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ซื้อเมื่อใด ซื้อที่ไหน และซื้ออย่างไร (6 Ws และ 1 H)

น้ำผักและผลไม้สดปั่นพร้อมดื่มในห้างสรรพสินค้า หมายถึง ร้านจำหน่ายทั้งน้ำผักและน้ำผลไม้ หรือน้ำผักผสมน้ำผลไม้สดปั่นพร้อมดื่ม ประเภทฟาสต์ฟู้ด ที่ตั้งอยู่ในห้างสรรพสินค้าเท่านั้น

ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลที่เคยซื้อน้ำผักและผลไม้สดปั่นพร้อมดื่มในห้างสรรพสินค้า ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่